

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

EkoArvo

Uusien arvoketjujen haasteet ja mahdollisuudet

16.4.2024 | Uudet tuotteet ja palvelut luonnosta
kasvattamassa Suomen taloutta - webinaari

Paula Horne, tutkimusjohtaja, Pellervon taloustutkimus PTT

TAPIO

VTT

Ekosysteempalveluiden arvoketjujen kehittäminen

- Ekosysteempalveluiden yhteistuotanto viittaa useiden hyötyjen tai palveluiden samanaikaiseen tarjoamiseen
- Tämä on otettava huomioon uuden liiketoiminnan ja arvoketjujen kehittämisessä – syntyykö keskinäisesti myötävaikuttavia tai vastakkaisia suhteita

Luonnon hyötyjen markkinoiden kehittyminen

- Usko keruutuotteiden ja kulttuuripalveluiden markkinoiden kehittymiseen vaihtelee
- Jos kasvu on kohtuullista kilpailua muiden ekosysteemipalveluiden tuotannon kanssa ei synny, kuin kenties paikallisesti

Esimerkkinä ruoko

- Ruokomassasta valmistetaan mm. kasvualustaa, katetta, eristettä ja sitä käytetään lämmöntuotannossa
- Ruovikko tuottaa ruokomassaa, mutta voi kasvaessaan olla haitake
- Ruokomassan keruussa monia positiivisia ulkoisvaikutuksia erityisesti säätely- ja ylläpitopalveluille sekä luonnon monimuotoisuudelle.

Tuote tai palvelu	Ekosysteempipalvelu	Tuotteistaminen
Myötävaikuttava suhde		
Rantojen käyttö matkailussa	kulttuuripalvelu	tuotteistettu
Maiseman parantuminen ja rantaviivan säilyminen	kulttuuripalvelu	voidaan tuotteistaa
Rantojen käyttö virkistyksessä	kulttuuripalvelu	ei tuotteistettu
Ravinteiden kerääntymisen ehkäiseminen ja niiden poistaminen	ylläpitopalvelu	ei tuotteistettu
Virtauksen estymisen vähentäminen	säätelypalvelu	ei tuotteistettu
Kasvihuonekaasujen ehkäiseminen	säätelypalvelu	ei tuotteistettu
Maataloustuotanto	tuotantopalvelu	tuotteistettu
Niittykasvien ja -eläimistön elinolosuhteet	biodiversiteetti	voidaan tuotteistaa
Vastakkainen suhde		
Lintumatkailu	kulttuuripalvelu	voidaan tuotteistaa

Esimerkkinä kuusenkerkkä

- Tuotantopalvelu, jota voidaan jatkojalostaa monipuolisesti
- Keruu vaatii maanomistajan luvan, keruu-aika vain 2-3 vkoa
- Yrityksiä noin 20 Suomessa
- Keruupotentiaalista hyödynnetään n 0,04 %
- Ei haittaa puulle, jos keräys rajoitetusti

Ekosysteemi	Toimenpide	Hyödyke	Käyttäjä	Hyödykkeen arvo	Arvo €
Kuusimetsät	Kuusenkerkän keruu	Kuusenkerkkäjauhe	Kuluttaja	Luontaistuote/terveyshyödyt	350–400 €/kg
Kuusimetsät	Kuusenkerkän keruu	Kuusenkerkkäsiirappi	Kuluttaja	Luontaistuote/terveyshyödyt	25–90 €/l
Kuusimetsät	Kuusenkerkän keruu	Kuusenkerkkäglögi	Kuluttaja	Nautiskelu/elintarvike	10 €/l
Kuusimetsät	Kuusenkerkän keruu	Kuusenkerkkäpesto	Kuluttaja	Nautiskelu/elintarvike	25 €/kg
Kuusimetsät	Kuusenkerkän keruu	Lääke/kosmeetikateollisuudessa	Kuluttaja (valmis tuote)	Terveys/Kauneus	Vaihtelee

Tuote tai palvelu	Ekosysteemipalvelu	Tuotteistaminen
Myötävaikuttava suhde		
Elintarvikkeiden tuotanto	tuotantopalvelu	tuotteistettu

Esimerkkinä kalastusmatkailu

- Kulttuuripalvelu, jonka sivutuotteena tuotantopalveluna kala
- Liikevaihto n. 27 milj., arvio arvonlisästä 9,5 milj.€
- Usein yhteydessä muihin matkailupalveluihin

Tuote tai palvelu	Ekosysteemipalvelu	Tuotteistaminen
Myötävaikuttava suhde		
Luontomatkailu	kulttuuripalvelu	tuotteistettu
Elintarvike- ja ravintolapalvelut	tuotantopalvelu	tuotteistettu
Vastakkainen suhde		
Energian tuotanto	tuotantopalvelu	tuotteistettu
Vapaa-ajan kalastus	kulttuuripalvelu	ei tuotteistettu
Ammattikalastus	tuotantopalvelu	tuotteistettu

Ohjauskeinoja kehittämällä kohti arvonalisää uusista ekosysteemipalveluista

- **Hallinnolliset ohjauskeinot:**

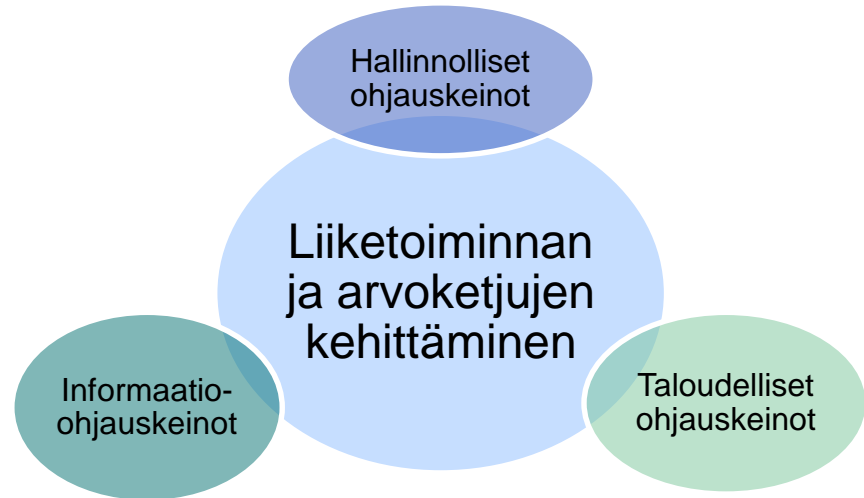
lupa- ja ilmoitusjärjestelmien kehittäminen, tulkintojen selkeys, tuki verkostumiselle

- **Informaatio-ohjauskeinot:**

osaamisen kehittäminen, verkostoituminen, kuluttajakampanjat, selvitykset elinkeinon harjoittajista ja toimintaympäristöstä, osakaskunnat yms. toimijoiden yhteistoiminta, laatumerkinnät, brändinkehitys

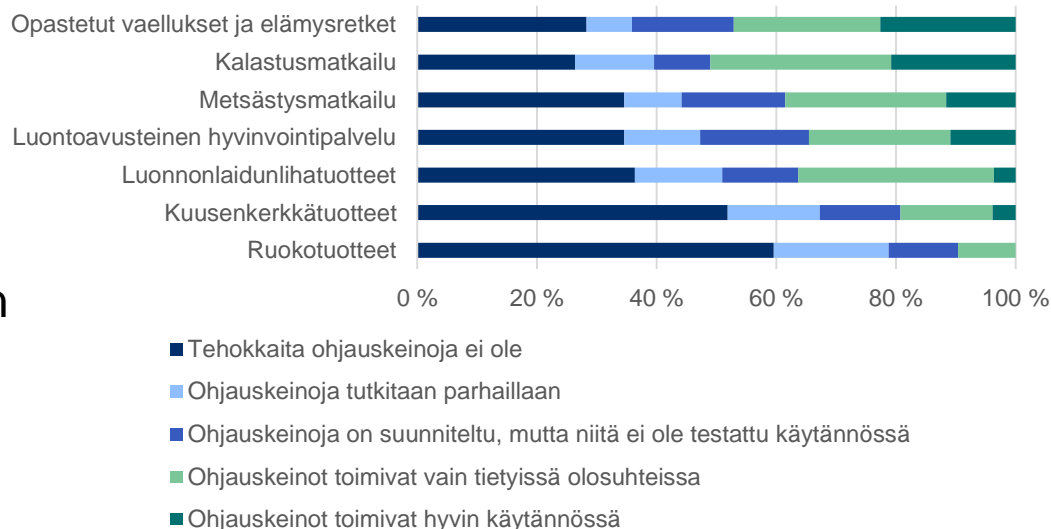
- **Taloudelliset ohjauskeinot:**

tuet ympäristöarvoja tuottaviin toimintoihin, tuet elinkeinon kehittämisvaiheessa, palvelusetelien käyttö, keruun verovapaus

Ohjauskeinoissa vielä kehitettävää

- Toimivia ohjauskeinoja ei tunnisteta helposti monille ekosysteemipalveluille
- Matkailussa koetaan ohjauskeinoja olevan tai niiden toimivan paremmin kuin keräilytuotteissa

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Kiitos!

Lisätietoja: paula.horne@ptt.fi

TAPIO

VTT